

A QUESTIONNAIRE STUDY RELATED TO PLASTIC ART APPLICATIONS IN FIVE STAR HOTELS IN ANTALYA AND ITS RESULTS

Antalya a center of attraction for tourists not only with its natural beauty, sun and sea but also the 5000 year cultural heritage from the time of Likians so far. However, it is hard to say that this opportunity is evaluated in terms of cultural tourism. Tourism hotels should not be the places which only accommodate, cater for and entertain. They should also carry out a mission of being museums which reflect our cultural wealth.

We researched the quality of plastic objects (paintings, sculptures, ceramics) applied to or placed in the interiors or exteriors of hotels and the effect of these on the visitors as well as the contribution on the cultural tourism. The results were interesting. We conducted questionnaires in this research and determined how the tourism hotels view art and the state of quality of selective approaches with regard to the works of art in the hotels.

In this paper, we will present the results of the questionnaires and the examples of art practices which are in the the hotels.

Anabtar Keltmeler: Kültür, turizm, seçicilik, sanat, Antalya.

Key Words: Culture, tourism, selectiveness, art, Antalya.

GİRİŞ

Antalya Türk turizminin kalbi durumundadır. Yılda yaklaşık 8 milyon turist Antalya'ya dinlenme ya da ziyaret amaçlı gelmekte ve gelecek 10 yıl içinde bu sayının daha da artarak 15 milyona çıkması hedeflenmektedir. Antalya ve çevresi dinlenmek için muhteşem doğal güzelliklere sahip olduğu kadar, tarihten gelen zengin kültür mirasına da sahiptir. Likyalılardan başlayarak Roma, Bizans, Selçuklu ve Osmanlılardan günümüze pek çok eser gelebilmiş ve bunlar ziyaretçilere açıktır. Antalya zengin kültür mirasıyla da turistlerin ilgi odağındadır.

Bu kadar güzel doğaya ve zengin kültürel mirasa sahip olan Antalya sinema ve müzik gibi pek çok faaliyetlere de ev sahipliği yapmasına rağmen, günümüz plastik sanatlarına yönelik faaliyetler bakımından son derece kısır ve verimsizdir. Son 25 yılda gelişen turizm hareketine paralel olarak, plastik sanatlar alanında, zaman zaman küçük faaliyetlerin dışında hiçbir gelişmenin varlığına tanık olmuyoruz. Antalya'da hâlihazırda turistlerin günümüz sanatlarına dair ziyaret edebileceği bir müze ya da nitelikli galeriler bulunmamaktadır. Yaklaşık bir yıl önce başlayan Kent Müzesi ve Modern Müze projesi çalışmaları ise devam etmekte olup, bu müzelerin 2009 yılında ziyaretçilere açılması planlanmaktadır.

Antalya'da bulunan beş yıldızlı oteller Türk plastik sanatlarının tanıtılabileceği önemli mekânlardır. Bu oteller

aynı zamanda bir müze görevi üstlenebilirler. Sahip oldukları geniş mekânlar Türk plastik sanatçıların eserleri satın alınmak suretiyle doldurulabilir. Böylece Türk plastik sanatlarının gelişmesine ve tanıtımına da katkı sağlanmış olur.

Yaklaşık 40 sorudan oluşan bir anket çalışması ile Antalya'daki beş yıldızlı otellerdeki plastik sanat uygulamalarının bugünkü durumunu otel işletmecilerinin ve yöneticilerinin sanat beğenileri ve olması gereken durumu tespit etmeye çalıştık. Anket sorularından yalnızca 22 tanesi bu çalışmamız içinde değerlendirmeye alındı. Anket çalışması yaklaşık 50 otelde yapıldı; görüşmeler yüz yüze gerçekleşti. Oteldeki plastik sanat uygulamaları yerinde görüldü ve incelendi.

Çalışmanın Önemi

Beş yıldızlı turizm otelleri dünyanın hemen her ülkesinden gelen turistlerin ağırlandığı mekânlardır. Antalya'da yapılan oteller mimari bakımdan farklı konseptler taşımaktadır. Mimariyi tamamlayan diğer plastik (resim, heykel, seramik) eserlerdir. Bu mekânların duvarları ve boş alanları resim, heykel ve seramik panolarla tamamlanmaktadır. Otelde yüzlerce resim, seramik, heykel ve duvar resmi uygulamaları bulunmaktadır. Çoğu otellerde mevcut plastik uygulamalar nitelik bakımından kalitesi çok düşük, otelin konseptine yakışmayan, çoğu derleme ve kötü kopya olan uygulamalarla doldurulmuştur.

*Bu çalışma Çanakkale'de 30 Nisan – 5 Mayıs 2007 tarihlerinde gerçekleşen 2007 International Tourism Biennial' da sunulan bildirinin genişletilmiş şeklidir.

**Yrd. Doç. Dr., Akdeniz Üniversitesi, Güzel Sanatlar Fakültesi, Resim Bölümü, Antalya.

Bu uygulamalara karar veren yetkili kişiler ise öncelikle otel işletmecileri ve yöneticileridir. Yöneticiler ve otel işletmecileri otellere yaptırdıkları resim, heykel ve seramik panoları yetkili bir sanat danışmanının görüşleri doğrultusunda ya da kanunların öngördüğü çerçevede içerisinde değil de kendi beğeni ve öngörülerini içerisinde karar vermektedirler. Bazı otellerde ise gerçekten bir seçicilik gözlemlenmekte ve nitelikli eserlerin otele kazandırıldığına tanık olduk. Anket çalışması ile; otellerdeki sanat uygulamalarının neye göre yapıldığı, yönetici ve işletmecilerin sanata olan duyarlılıklarında ne gibi etmenlerin etkili olduğu, otel işletmecisi ve yöneticilerinin sanata olan duyarlılıkları ve yaklaşımlarını belirlemeye çalıştık. Çalışmanın bir diğer önemi de, bu sahada ilk olması ile gelecek araştırmacılara ışık tutacağı kanısındır.

Otellerdeki Sanat Uygulamaları

Otel mekanlarına resim, heykel ya da seramik panolar alınırken ya da duvarlara uygulanırken, uygulamanın konusu, niteliği, otele uygunluğu, otel işletmecilerinin ve yöneticilerin eğitim durumlarına, sanat duyarlılıklarına, işletmecilik ruhlarına, maddi kaynaklarına, yetiştikleri çevre koşullarına, yetişme tarzlarına, hayatı algılamaya, anlama ve anlamlandırma durumlarına göre değişmektedir.

Otellerdeki mevcut plastik uygulamaları sınıflandırdığımızda ise;

- 1-Amatörce yapılmış manzara resimleri,
- 2-Derleme resimler, duvar resimleri,
- 3-Kopya (reprodüksiyon) resimler,
- 4-Dekoratif resimler,
- 5-Orijinal özgün baskı resimler,
- 6-Sulu boya resimler
- 7-Tanınmış Türk sanatçılarına ait resimler,
- 8-Eski Sovyet ülkelerinden resamlara ait resimler ve seramikler.
- 9-Dijital baskı kopya resimler,
- 10-Amatörce yapılmış seramik panolar ve heykeller,
- 11-Profesyonel seramik panolar, olarak sınıflandırılabilir.

Otele Alınacak Resim ve Diğer Plastik Ürünlerin Belirlenmesi:

Otellerde bulundurulacak resimler iki şekilde belirlenmektedir:

- 1-İç mimarın tercihleriyle,
- 2-İşletmecilerin tercihleriyle.

Bazı oteller iç mimarla birlikte çalışıyorlar. Otelin iç dizaynını bütünüyle iç mimara bırakıyorlar. İç mimar yeniden dekore ettiği otele resim alırken haşlı kaldığı kurallarla hareket etmektedir. İç mimar otele koyacağı resim, heykel ya da seramik panonun tanınmış ya da kendini o alanda ispatlamış bir sanatçıya ait olmaksızın, oteli dekore edecek resimlerin maliyetinin düşük olmasına bakıyor.

Özellikle de yakın çevresinden amatör bir ressamın çalışmalarını tercih ediyor.

Otel işletmecileri de benzer bir mantıkla hareket ediyor. Otele koyacağı resimlerin öncelikle maliyetinin düşük olmasına dikkat ediyor. Otele konulacak resimlerin tarzları ise işletmecinin beğenisine göre değişiyor. Sanatsal yaklaşım hemen hiç göz önünde bulundurulmuyor ve koleksiyona sahip olma anlayışı kesinlikle yok.

Otel duvarlarına yapılan kopya resimleri ise amatör ressamlar ya da henüz öğrenci durumunda olan Güzel Sanatlar Fakültesi öğrencileri yapıyor. Birçok otelde eski Sovyet Cumhuriyetlerinden gelen ressamların da yevmiye usulü çalışarak resim yapıklarına tanık olundu.

Daha ucuz ve elde edilmesi kolay olduğundan, son yıllarda dijital baskı resimler otellerin öncelikli tercihleridir. Ziyaret ettiğimiz birçok otelde, özellikle yeni hizmete giren otellerde dijital baskı resimlerin yaygınlaştığı gözlemlendi. Dijital baskı resimler emek-yoğun işlerin yerini almış durumda. Gelecekte amatör ressamlar da otellerden paylarına düşen işleri alamayacakları görülüyor.

Anketten de anlaşılacağı gibi çok az otelde tanınmış Türk sanatçıların eserlerine rastlanıldı. Nitelikli resimlerin otellere kazandırılmasında da çok ilginç tespitler yapıldı. Bu tip resimlerin otellere girmesinde özellikle işletme sahiplerinin büyük etkisi var. Otel işletmecilerinin sanata olan duyarlılıkları ve işletmecilerin sanatçılara olan dostlukları sonucunda bu resimler otellere kazandırılmıştır. Bazı sanatçıların otellerde konakladıkları ve kurdukları diyalogla eserlerin otellere alındığını görüyoruz.

Anket Sorularının Değerlendirmesi

Anketler otellere gidilerek, ilgililerle ve yetkililerle yüz yüze görüşülerek gerçekleştirilmiştir. Birçok otel yöneticisi böylesi bir anketle ilk defa karşılaştıkları için şaşkınlıklarını gizleyememişlerdir. Bazı otel yöneticileri anketleri doldurmaya kuşku ile yaklaşırken, bazıları anketi doldurmada tereddüt ederek reddetmiş; bazıları da çok olumlu yaklaşarak bize gereken ilgiyi göstermişlerdir.

40 sorudan oluşan anketin 22 sorusu üç bölümde değerlendirilmiş; her bölüm soruları ayrı tablolarda gösterilmiştir.

Birinci bölüm soruları; otel işletmecisi ve yönetici durumunda bulunanların sanata olan ilişkilerini, yakınlıklarını ve sanata karşı olan duyarlılıklarını ölçmeye yöneliktir. İkinci bölüm anket soruları; otellere asılan resimler, yapılan seramik panolar ya da heykellerin nitelik bakımından durumları, beğeni, seçicilikteki hassasiyet ve bunların ziyaretçiler üzerindeki etkilerini tespit etmeye yöneliktir. Üçüncü bölüm soruları ise; otellerde bulunan plastik objelerin müşteri üzerindeki etkisi ve duyarlı yaklaşımların turizmde müşteri kalitesini etkileyip etkilemediği ve işletmecilerin beklentilerini tespit etmeye yöneliktir.

Birinci tabloda, görüldüğü gibi, anketlerimize cevap veren otel yöneticilerinin sanatla olan ilişkileri gayet iyi görünüyor. Plastik sanatla hiçbir ilgim yok diyenlerin oranı %20 olmasına karşın, müzik ya da diğer sanatlarla ilgilenenlerin oranı %80'lerde. Sanatla yakından ilgilenenlerin otele almış oldukları resimlerde gerçekten bir seçicilikle karşılaştık. Ama bu tür işletmelerin sayısının çok çok az olduğu ortaya çıktı.

Ankete katılanların %90'nu sadece orta öğretimde resim dersleri almışlar ve bunların da %75'inde az ya da çok, aldıkları resim derslerinin yaşamlarında etkisi olduğunu görüyoruz. Hiç etkisi olmadı diyenlerin oranı yalnızca %25'dir.

"Resimlere karşı tavrınız nedir" diye sordüğümüzda, çoğunlukla manzara resimlerinden hoşlandıklarını ifade etmektedirler. Hiçbir resimden hoşlanmıyorum diye cevap verenlerin bulunduğu işletmelerde gerçekten de, ya çok nitelsiz resimler bulunmakta, ya da hiçbir resim ya da sanat objesi bulunmamaktadır. Bazı otellerde ise seçicilikten uzak dijital baskı resimler yer almaktadır.

Manzara Resimlerini tercih edenlerin oranı %50'lerdedir. Gerçekten de otellerde bulunan resimlerin büyük bir çoğunluğunda son derece nitelsiz, çoğu da kopya olan manzara resimleri yer almaktadır. Soyut resme karşı beğenisi olduğunu ifade eden işletmecilerin otellerinde seçkin soyut resimler bulunmaktadır.

Yedinci anket sorusunda "orijinal (özgün) resimler otellerimizde bulunmalı mı" diye sordüğümüzda, aldığımız cevaplarla, otel mekanlarında halihazırda bulunan resimler, seramikler ya da heykeller arasında tam bir çelişki ortaya çıkmaktadır. "Otel mekânlarında kesinlikle orijinal resimler bulunmalıdır" diyenlerin oranı %51 olmasına rağmen, yaptığımız araştırmada, otel mekânlarında bulunan resim ve diğer plastik ürünlerin yalnızca %5'inin orijinal (özgün) nitelikli eserler olduğu anlaşıldı.

Sekizinci anket sorusunda, "Otelinize resim ya da bir eser alırken neye dikkat ediyorsunuz?" sorusuna aldığımız cevaplarda oldukça şaşırtıcıydı. "Kalitesine ve özgün olmasına göre alınmalıdır" diyenlerin oranı yalnızca %22. Bir önceki soruda ise "otellerde özgün resimler bulunmalıdır"ın oranı %51 idi. Otel mekânlarında bulunan resimlerin seçiminde nitelikten çok, ucuz olmasına, otel işletmecisinin beğenisine ve müşteri beğenisine göre alıyorlar diyenlerin oranlarının öne çıktığını görüyoruz.

Dokuzuncu anket sorusuna verilen cevaplar müşteri beğenisinin önemsenmediğini gösteriyor. Müşteri beğenisinin önemi sadece %8. "Her zaman seçici davranıyoruz" diye cevap verenlerinin oranının %62 olmasına

rağmen, otellerde bulunan orijinal resimlerin yalnızca %5 olduğunu, diğer çalışmalarında, büyük bir çoğunluğunun otel konseptine uymadığını tespit ettik. "Otelimizi dekore etsin yeter" diyenlerin oranı ise %30. Bu %30 oranı gerçeği yansıtmamaktadır. Bu oranın %80 olması gerekirdi. Çünkü otellerde resimler alınırken "oteli dekore etsin yeter" anlayışıyla hareket edilmektedir.

Tabloda II' de görüldüğü gibi otellerin yalnızca %15'i bir sanat danışmanı ile çalışıyor. Bu sanat danışmanları da genellikle iç mimarlardan oluşmaktadır. İç Mimarların da otellere nitelikli özgün eserler kazandırmak gibi bir amacı bulunmamaktadır. "Otelinizde orijinal özgün yapıtlar var mı" sorusuna verilen cevap %25'tir. Gittiğimiz otellerde yalnızca %5 oranında özgün eserlere rastladığımızı daha önce belirtmiştik.

On dördüncü anket sorusu turistik otel işletmecilerinin sanatı tüketerek Türk sanatını ve sanatçıları destekleme konusunda niyet ve bilinçlerini ölçmek amacıyla sorulmuştur. "Türk sanatçıları turizm sektörleri desteklemeli mi?" sorusuna aldığımız yanıt, büyük oranda evet; "%53 kesinlikle desteklemeli" dir. Turizm işletmecileri böyle bir niyet taşıyabilir, gerçekteki uygulamalarının niyetlerini yansıtmadıkları görülmektedir.

On birinci anket sorusundan da anlaşıldığı gibi, otel işletmeleri resim satın alırken, herhangi bir uzmana ihtiyaç duymamaktadırlar.

Tablo III' deki sorular ise otel müşterilerinin otellerdeki plastik objelerle ilişkisi ve kültür-sanat turizmüne yönelik sorulardan oluşmaktadır.

On beşinci anket sorusunda, otellerde bulunan eserlerin müşteri kalitesine yansıyor yansımayaacağına dair soruya verilen yanıt; "%65 kesinlikle evet" olmuştur. Görüldüğü gibi, aslında otel işletmecileri de bunun bilincinde. Ama her nedense bu bilinç uygulamaya yansımamaktadır.

On dokuzuncu anket sorusu Kültür ve Turizm Bakanlığı'nın otellere nitelikli eserler kazandırmada tavsiyelerinin olup olmadığını öğrenmek amacıyla sorulmuştur. "%95 bilmiyorum, bu güne kadar hiç tavsiyeleri olmadı" yanıtı verilmiştir. Bu da gösteriyor ki, Kültür ve Turizm Bakanlığı'nın bu konuda otel işletmecilerine herhangi bir tavsiyesi, yaptırımı ve denetimi bulunmamaktadır.

Yapılan araştırmada, Kültür ve Turizm Bakanlığı'nun beş yıldızlı turistik otellere konulacak plastik sanatlarla ilgili bir mevzuatının olmadığı görüldü. Kültür ve Turizm Bakanlığı Teftiş Kurulu Başkanlığı'nın "Turizm Tesislerinin Belgelendirilmesine ve Niteliklerine İlişkin Yönetmeliklerin Uygulanmasına Dair Tebliğ (Tebliğ No 2005/1)" lerinde,

konumuzla ilgili hiçbir madde bulunmamaktadır...
11.04.2007, Resmî Gazete Tarihi:25,10,2005,S.25977.. Bu
tebliğde otellere konulacak plastik eserlere ait bir
düzenlemenin olmaması ciddi bir eksikliklerdir.

Sadece beş yıldızlı otel işletmelerine değil, özel ve
tüzel kurumlara alınacak resim heykel gibi nitelikli plastik
eserlerle ilgili, yaptırımı ve denetimi olan hiçbir mevzuat
bulunmamaktadır. Böyle bir mevzuatın bulunmaması Türk
plastik sanatlarının gelişmesinde önemli bir ihmâl ve
eksikliklerdir.

Yalnızca, Gelir Vergisi Kanunu'nun 89. maddesinde
konu ile ilgili bir madde bulunmaktadır (Değişik: 22/07/1998
/ 4369/46 md.) Genel bütçeye dahil dairelere, katma
bütçeli idarelere, il özel daireleri ve belediyelere, köylere
ve kamu menfaatine yararlı demeklere, Bakanlar Kurulunca
vergi muafiyeti tanınan vakıflara ve bilimsel araştırma ve
geliştirme faaliyetlerinde bulunan kurum ve kuruluşlara ve
bilimsel araştırma ve geliştirme faaliyetlerinde bulunan
kurum ve kuruluşlara, müzelere, sinema, tiyatro, opera,
bale, klasik müzik, klasik Türk müziği ve plastik sanatlar
alanındaki üretim etkinlikleri ile bu alanlarda kurulacak özel
araştırma, eğitim ve uygulama merkezlerine, Kültür
Bakanlığınca da desteklenen veya desteklenmesi uygun
görülen uluslararası sanatsal organizasyonlara özel ve
tüzel kişiler tarafından makbuz karşılığında yapılan bağış ve
yardımlar (Bir takvim yılı içinde yapılan bağış ve yardımların
toplamı o yıla ait beyan edilecek gelirin % 5'ini, kalkınmada
öncelikli yöreler için % 10'unu aşarsa fazlası indirilmez)..
Bu maddede belirtilen hususun da hiçbir zorlayıcı yaptırımı
yoktur.

Yirmi-yirmi üçüncü anket soruları kültür ve sanat
turizmi ile ilgilidir. Turizm ve Kültür bakanlığının kültür
turizmini destekleyip desteklemediği sorusuna yanıt; büyük
ölçüde desteklemediği yönündedir.

Anket sonuçlarını genel olarak değerlendirdiğimizde
şu sonuçlar ortaya çıkıyor:

- 1) Otellerde yönetici durumunda bulunanların %75 'i
üniversite ya da yüksek okul mezunu.
- 2) Yaklaşık %70'i az da olsa sanata ilgileniyor.
- 3) %50 'si manzara resimlerinden hoşlanıyor.
- 4) %51 'i otellerde kesinlikle özgün plastik eserler
konulmasından yana.
- 5) %50'si kaliteli olmasından, seçicilikten ve müşteri
beğenisinin de dikkate alınmasından yana.
- 6) %65'i otellere konulacak resim, seramik ya da diğer
plastik eserlerin kaliteli ve özgün olmasının müşteri kalitesini

de etkileyeceğini düşünüyor.

7) Ankete katılanların %75'i Antalya ve çevresinde kaliteli
müze ve zengin kültür ve sanat kurumlarının turisti kalitesini
de olumlu etkileyeceğine inanıyor.

8) %53'ü Türk sanatçılarının eserlerini satın alınarak, bu
yolla onların mutlaka desteklenmeleri gerektiğine inanıyor.

Ancak bu olumlu yaklaşımlar hiç de otellere
yansımamıştır. Otellerdeki gerçek durum ise şudur:

- 1) Otellerde bulunan resim, heykel, ya da seramik panoların
yalnızca %5 'i özgün ve orijinal olduğunu tespit ettik.
- 2) Önemli Türk sanatçılarının eserlerine çok az rastlanıldı.
- 3) Otel işletmecilerinin %85'i bir sanat danışmanı ile
çalışmıyor.
- 4) Mevcut sanat danışmanları da yalnızca iç mimarlardır. İç
Mimarlar da işin kalitesinden çok ucuz olmasını dikkate
alıyorlar.
- 5) Otel yöneticilerinin %82'si beş yıldızlı oteller ve ne tip
sanat yapıtları koyacaklarını bilmiyorlar ve bu konuda zorlayıcı
ve yaptırımı olan bir yasa da yok.
- 6) Otellerin sanat eseri alma ve sanata yer verme konularında
turizm otellerinde hiçbir denetleme yapılmamaktadır.
- 7) Otel işletmeci ve yöneticilerinin sanatçılarla ve sanat
kurumları ile bağlantıları tamamen kopuk ve sanata hiçbir
dijalogları bulunmamaktadır.

Gerçekten de araştırmamız sırasında otellerde
bulunan resim, heykel ya da seramik panoların % 90'ında
sanatsal beğenin, seçicilik düzeyinin yetersiz olduğu tespit
edildi. Onlar için plastik sanat ürünleri çok sıradan işler. Bu
resimler tıpkı mobilya ve diğer aksesuar ürünleri gibi
düşünüyor ve işi bitince onlar da çöpe atılıyor.

Antalya'yı son bir yılda yaklaşık 9 milyon turist
ziyaret etmiştir. 2015 yılına kadar bu sayının 15 milyonun
üzerine çıkması hedeflenmektedir. Antalya çevresiyle birlikte
yalnızca Türkiye'nin değil, dünya'nın da önde gelen bir
turizm hinterlandı olma yolunda dev adımlarla ilerlemektedir.
Bu kent güneşi, kumu ve denizinin yanı sıra, 630 km. 'lik
kıyı şeridi boyunca beş bin yıllık bir tarihi mirasın da taşıyıcısı
olup, tarihi eserler bakımından oldukça zengindir. Bu zengin
kültür mozağı elbetteki yerli ve yabancı ziyaretçilerin ilgisini
çekmektedir. Kültür turizmi açısından bunun bir fırsat
olmasına rağmen, bu fırsatın yeterince değerlendirilebildiğini
söylemek güçtür.

Son yirmi yılda, kıyı şeridi boyunca yükselen onlarca beş yıldızlı otellerin büyük bir çoğunluğu modern yapı malzemelerini kullanarak inşa edilmişlerdir. Çoğunun mimarisi de modern özellikler taşımaktadır. Unutulmamalıdır ki, mimari her çağda, sanatın öncüsü olmuştur. Diğer plastik sanatlar resim, heykel ya da seramik mimari formlara göre biçimlenmişlerdir. Resim ve Heykel mimariyi tamamlayan öğelerdir. Onlar olmaksızın, tek başına mimari yapı eksik kalır. Şu halde, modern yapılarda geçmiş dönemlere ait, niteliksiz kopya resim ve heykellerin işi ne? Elbette ki bu modern binaları tasarlayan mimarlarımıza ve modern binaların tasarımlarını yapan iç mimarlarımıza da görevler düşmektedir. Mimarı da tasarladıkları binalara sahip çıkması gerekmektedir. Bu tasarımlar içlerine konan diğer eserlerle bir anlam kazanır.

Ülkemiz sanatı, bilgiyi ve teknolojiyi transfer eden görünümünden kurtulmak; bilgiyi üreten, teknolojiyi ve sanatı yaratan medeni toplumlar arasında yerini almak durumundadır.

Ülkemizin bunları gerçekleştirebilecek donanımlı sanatçıları vardır. Turizm işletmecilerimiz çağdaş ve modern ölçütlere göre tasarlanan mekanlarına uygun düşen modern özgün yapıtlara yer vermelidirler. Türk sanatçılarının varlığını burada hissettirmeleri bir görev ve misyon olmalıdır. Unutulmamalıdır ki, otellerimiz bir müze ve sergi görevi de görmektedir. Orya gelen her bir yabancı bizi kültür ve sanatımızla da tanıyacaktır. Otellerinizde ağırladığınız her ziyaretçi şahsınıza değil, hepimizi temsil eden kültür varlıklarınıza saygı gösterecektir. Bu da toplam kalitemizin artmasına neden olacaktır.

Sonuç:

Turizm otellerimiz mekân düzenlemelerinde kullandıkları plastik eserlerde kalitenin artması için;

- 1) Otel işletmecilerimiz bu konuda mutlaka bilgilendirilmeli ve bilinçli hale getirilmelidir.
- 2) Bu konuda Turizm Bakanlığı bilgilendirme, denetim ve yaptırım gücünü kullanmalıdır. Vakit geçirmeden ilgili yasal düzenlemeler yapılmalıdır.
- 3) Turizm Otellerimizle sanatçı ve sanat kurumları arasında organik bir bağ geliştirilmelidir.

4) Otel işletmecilerimiz mutlaka yetkin bir sanat danışmanı ile çalışmalıdır. Üniversitelerin destekleri alınabilir.

Beş Yıldızlı Otel Yöneticileriyle Yapılan Anketler:

SORU	CEVAP
1- Eğitim durumunuz?	*İlk: % 2 *Orta: % 4 *Lise: % 20 *Y. Okul: % 74
2- Turizm eğitimi bir okuldan mı mezunsunuz?	*Evet: % 90 *Hayır: % 10
3- Sanata olan ilginiz nedir?	*Bir enstrüman çalabiliyorum: % 23 *Resim yapıyorum: % 15 *Daha önce resim yaptım: % 20 *Bunların dışında: % 22 *Hiçbir ilgim yok: % 20
4- Orta öğretimde resim dersi aldınız mı?	*Evet: % 90 *Hayır: % 10
5- Resim dersini aldıysanız size etkisi oldu mu?	*Beni çok etkiledi: % 35 *Az etkisi oldu: % 40 *Hiç etkisi olmadı: % 25
6- Resimlere karşı tavrınız ?	*Manzara resimleri tercihimdir: %50 *Natürmort resimleri tercihimdir: %8 *Figüratif resimler tercihimdir: %5 *Soyut resimler tercihimdir: %22 *Hiçbirisi: %15
7- Orijinal (özgün) resimlere karşı tavrınız?	*Otelde mutlaka özgün resimler olmalıdır: %51 *Kopya (röprodüksiyon) resimler de yeterlidir: %26 *Ucuz olduğu için dijital baskı resimleri tercih ediyoruz: %20 *Resim ve sanat eserlerinin otellerde bulunmasına gerek yok: % 3

SORU	CEVAP
8- Otelere resim alırken ya da yaptırırken nelere dikkat ediyorsunuz?	*Kalitesine ve özgün olmasına: % 22 *Müşteri beğenisine: % 28 *Zevkimize uygun olmasına: % 14 *Ucuz olmasına: % 14 *Diğerleri: % 22
9- Otelinizde bulunan resimlerde müşteri beğenisi sizin için önemlimi?	*Müşterinin beğenisi önemli değil: % 8 *Her zaman seçici davranıyoruz: % 62 *Otelimizi dekore etsinler yeter: % 30
10- Otelinizin bir sanat danışmanı var mı?	*Evet: % 15 *Hayır: % 85
11- Otelinize resim alırken bir uzmanın tavsiyelerini alıyor musunuz?	*Tamamen uzmanın tavsiyesiyle hareket ediyoruz: %15 *Kendi beğenilerimize göre hareket ediyoruz: % 70 *Kısmen uzmanların tavsiyelerine bağlı kalıyoruz: %15
12- Otelinizde orijinal eser var mı?	*Evet Türk Sanatçıların eserleri var: % 20 *Hayır: % 50 *Sıradan eserler var: % 25 *Yabancı sanatçılardan eserler var: % 5
13- Otelinizde koleksiyonlara girecek nitelikte eserler var mı?	*Evet: % 10 *Hayır: % 90
14- Size göre Türk Sanatçıların turizm ve özel yatırımcılar desteklemeli mi?	*Kesinlikle desteklenmeli: % 53 *Sanatçılara gerek yok: % 15 *Onları devlet desteklesin: % 22 *Bizi ilgilendirmiyor: % 10
15- Otelinizde bulunan eserlerin müşteri kalitesine yansıtacağını düşünüyor musunuz?	*Kesinlikle evet: % 65 *Hayır: % 15 *Müşteri bunlarla ilgilenmiyor: % 20

SORU	CEVAP
16- Otelinizde bulunan sanatsal çalışmalara karşı otel müşterilerinin tepkisi nasıl?	<ul style="list-style-type: none"> *Olumlu tepkiler alıyoruz: % 35 *Müşteri pek ilgilenmiyor: % 20 *Olumlu olumsuz tepkiler alıyoruz: % 20 *Olumsuz tepkiler alıyoruz: % 15
17 -Otelinizde bulundu rulacak olan Türk sanat çalarına ait nitelikli eserlerin toplam kalitemizi de arttıracığı konusunda düşünceleriniz?	<ul style="list-style-type: none"> *Bunu hiç düşünmedim: % 35 *Elbetteki toplam kalitemizi artırır: % 65
18- Kültür ve Turizm Bakanlığının otellerinize nitelikli eserler kazandırılması konusunda tavsiyeleri oluyor mu?	<ul style="list-style-type: none"> *Evet: % 5 *Varsa da bilmiyorum: % 38 *Bu güne kadar hiç olmadı: % 27
19- Sizde Kültür ve Turizm Bakanlığı turizmi yeterince destekliyor mu?	<ul style="list-style-type: none"> *Bilgim yok: % 20 *Destekliyor: % 15 *Yeterince desteklemiyor: % 40 *Hiç desteklemiyor: % 25
20- Kültür turizmi konusundaki düşünceleriniz?	<ul style="list-style-type: none"> *Herhangi bir düşüncem yok: % 10 * Kültür turizmi teşvik edilmeli: % 75 * Kültür turizmi, turizmi etkilemez: %15
21- Kültür ve turizm konusunda üniversiteden beklentiniz?	<ul style="list-style-type: none"> *Üniversiteler bizi yönlendirmeli: % 15 *Üniversitelerin bize hiç katkısı olmadı: %30 *Üniversitelerin tavsiyelerine ihtiyacımız yok: % 20
22- Güçlü müze ve sanat kurumlarının Antalya'da turist kalitesini de etkileyeceğine inanıyor musunuz?	<ul style="list-style-type: none"> *Kesinlikle olmalı: % 75 *Hayır inanmıyorum: % 5 *Hiç düşünmedim: % 20